

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Tractatus sacerdotalis de sacrametis deq diuinis officiis: et eoru administratioibus

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 1508

De quarta parte misse

[urn:nbn:de:bsz:31-306282](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-306282)

Expositio tertie

vult orare p celestibz. Et per ista
verba sacerdos appbar pmo de
um digne esse laudandū. scdo i
nitar āgeloz exēplo. cū dr. quā
maiestatē tuā laudār āgeli. q. d.
sz Inno. dignū est. qz mera nos
voluntate fecisti. Iustū. qz mera
misericordia redemisti Equū. qz
gratuite nos visitasti. Salutare
qz pperue nos saluasti. Nos ti
bi sp. i. in omni tēpore. 7 vbiqz id
est in omni loco. Et si nō actuali
ter tñ habitualiter. nō ponēdo
videlicet obicē mortal' pcti. Un
non cessat orare q non cessat bñ
facere sm Aug^o. Circa qd scien
dum q tñ decē sunt pñationes.
Pelagi^o em papa statuit nouē.
sed vrbano papa anno dñi. cccc.
xliij. addidit decimā de brā vir
gine. Quotidianā aut pñationē
fecit Symach^o. natione sardus
anno dñi. cccc. xxiij. Prima est d
natiuitate. scda de epiphania.
tercia de quadragesima. quarta
de resurrectione. quinta de ascen
sione. sexta de penthecoste. septi
ma de trinitate. octaua de scra
eruce. nona de aplis. decima de
brā virgine. de hoc habet de cō
secra. dis. l. inuenim^o. Ex quo pñ
pñationē nouē inuentā de dedi
catione ecclesie esse supflūā. 7 er
ronee introductā. nisi alias inter
ueniret autoritas pape. de qua
tñ vsqz modo nō pstat. Unde il
li ea vtētes grauiter peccant. Cū
em vnā collectā minimā nō pos
sunt mutare. vel addere. multo

magis tam solennē pñationē p
suo libitu immutare qz psumat
Deinde sequit scūs. qd Sixt^o
prim^o anno dñi. cxxx. instituit. p
qd sacerdos orat vt laus nra 7
voces nre laudibz 7 vocabz an
geloz associēt. qz angeli semp
cantant scūs. Ter aut canit ad
honorē trinitatis. Osanna bis.
ad designandū duplicē skolam
seu gaudiū corp. pis. i. 7 aie. 7 sig
nificat tantū. id ē. obsecro salua.

Equitur

f sexta pars tertie part
principalis misse. i.

ablutio manū. Primario em
sacerdos abluir man^o ad scan
dū q dz carere mortalibz. sed in
hoc loco abluir. qz iuxta posse su
um dz etiaz carere venialibz. Et
ideo solū capita digitoz perfun
dit. Et licet aliq dicūt tunc versū
culū. lauabo inter innocētes ma
nus meas. tñ puenient^o obmit
tū ppter pñationē sequentis
canonis qui incipit. Te igit. cui^o
pludium fuit scūs. Sensus em
est. Te igit elemētis me. i. te qui
sanct^o es. dñs de^o sabaoth dep
cor. quod congrue fieri non pos
set interpositis aliquibz verbis.
puta. lauabo inter innocētes ma
nus meas 7c. que feciunt nora
bilem discōtinuationem illarū
orationū principalū. 7 ideo cau
tius obmittitur qz dicitur.

De quarta parte misse.

partis misse

Equitur
quarta pars pnci
palis misse. i. canon

se humiliter. designans humilem
indinatione qua fecit xpus ante
suam passionem. in qua factus est
sudor eius sicut gutte sanguinis
decurrentis in terram. sicut habet
Luce. xxiij. Alij autem osculant al
altare ad fcanndu q p hoc sacm
acquirimus vera dilectione cu
xpo. qz minister no debet esse in
fidelis: vt iudas. Deinde incipit
dicens. Te igit. Circa q notan
dum q illa coiunctio igitur est il
latiya respectu precedentiu. vñ
exq dixit prius. sanctus dominus
Nunc infer. Te igit demeritissi
me pater q es sanctus. Dicit aut
clementissimus: qñ in misericor
dia summe abundas. et hec ver
ba dicens sacerdos se inclinat: de
signans xpi humilitate seu hu
miliatione ad passionez. Addit
etiam p ihesum xpm filiu tuum
dñm nostru. Hoc fit ideo. quia
xpus docuit in suo nomine oia
esse pereda. iuxta illud Johannis
xvi. Amē amē dico vobis. si qd
petieritis patre in nomine meo re
describit aut qdrupliciter. Pri
mo vt saluator. qz iesus. Matt.
pmo. Vocabis nome eius iesus
qd interpretatur saluator. Seco
vt rex. qz xpus. qd interpretat vn
ctus. Ps. Unxit te deus de tu
us. Tertio vt patri naturaliter
dilectus. qz filiu. Quarto vt no
bis prelatu. qz dñm nostrum.
Supplices. i. humiles rogamus.
fm Bern. de para. rogamus p
illis que nobis deficiunt. ac peti

Ad cuius evidentiā sciendū q ca
non grece interpretat regl'a latine
qz multū regl'are cōpositus est. dicit
aut q Helasius papa canonem
pzin. paliter ordianit. licet a plu
ribus sit aliquid additū in co. m
ab vno est cōpositus. Dicitur aut
q Clemēs secudus anno lxxi. post
Elerū instituit canonē ante pse
crationē. et ita dicit canon quali ex
regulis sanctorū patrū editus et cō
positus Dicitur etiā sub silentio
fm Innocentiū. primo ad fcan
dum q xpus secesserat in effrem
a iudeis. Secundo ppter maiore
cōuersionē mentis ad deū. quia
tunc sacerdos dicit intrare thala
mum cordis. et ostio sensuū clau
so deū orare. Tertio ppter peri
culi curationē ne vsu quodiā
no verba sacra vilescāt. Quarto
ppter maiore reuerentiā. qz que
in publico fiunt citius vilescūt.
Hec Bern. de para. Incipit au
tem ab illa lra L. que valde rep
sentat signū crucis. ad fcanndū q
h sacramētū seu sacrificiū fit ad
memoriā passionis xpi in cruce.
Et fit circa canonē imago cruci
fixi vt raro melius impmatur me
moria xpi passionis in cruce ipsi
celebrant. Accedens aut sacerdos
post ablutionē primo bñdicit se
secundo cōpositis manibz oscula
tur imaginē crucifixi inclinando

Ad iij.

Expositio tertie

mus p illis que ad salutē nostrā nobis necessaria sunt. Uti accep-
ta habeas. i. accipias: seu grata habeas. Et aliq̄ hic osculant al-
tare. q̄si ostendēts se cōpati xp̄o: sed nō est de essentia. Et d̄z pdu-
cilla dicitio vni sine. nā licet idē valet vt ⁊ vti: tñ plus est exp̄si-
ua. Hec dona. dicitur dona. q̄ datur a superioribz. qz h̄ sacrifici-
um fit p̄vte sup̄mi dei. ideo d̄z donū. Munera. dicitur mune-
ra: qz datur seu offerunt ab infe-
rioribz. hoc em̄ sacrificiū ministe-
rio sacerdotū offertur deo patri.
Hec sacra sacrificia dicūt. qz fiūt p̄ petis nris. Dicūtur aut̄ illiba-
ta. i. incorrupta. nō q̄ illa accidē-
tia nō possunt corrip̄. sed qz cō-
tentū sub eis: scz corp⁹ xp̄i ⁊ san-
guis nō corripit. iuxta illd̄. Nō
dab̄ scrib̄ tuū videre corruptio-
nem. fiunt aut̄z tres cruces in
sb̄bis istis. Hec dona. hec mune-
ra. hec sancta sacrificia illibata.
Pro quo sciendū qz sacerdos iō
vntur sept̄o signo cruc̄ circa hoc
sac̄m̄ magis qz circa aliud. quia
istud sac̄m̄ ē magis memoriale
passiōis xp̄i q̄ ad crucē est termi-
nata. fiūt aut̄ h̄ primo tres cru-
ces: ad designandū triplices xp̄i
traditionē. quaz p̄ma fuit ḡo-
sa: a deo p̄re ex dilectiōe. q̄ p̄prio
filio suo non peperit sed pro no-
bis tradidit illū. Secūda fuit a
iuda. q̄ fuit ex avaritiā ⁊ cupid̄-
tate: eo qz pecuniā p̄ eo recepit.
quā appellat mercedem iniqui-

ratis. Tertia fuit a iudeis. q̄ fuit
ex inuidiā. qz sciebat pilat⁹ qz per
inuidiā tradidissent eum. Quia
iḡr̄ deus pater dedit eū nob̄ in
donum. ideo p̄ma crux fit cū d̄z
hec dona. Et qz iudas p̄ mune-
re tradidit eū. ideo sc̄da crux fit
cū dicitur. hec munera. Qz vero
iudei ad mortē tradiderūt eū vt
crucifigeret̄ in sacrificiū illibatū.
ideo tertia crux fit cū d̄z. hec san-
cta sacrificia illibata. Vel etiam
fm̄ Guil. manitinēsem. tres cru-
ces fiunt in reuerentiā eius q̄ est
trinus deus in p̄sonis. cuius po-
tentia fit p̄uersio panis ⁊ vini.
Et fm̄ Bern̄. de parantinis sig-
nificat crucifixionē triplicē. qua-
rum p̄ma fuit in voluntate ⁊ offer-
tu qz collegerūt p̄rifices zelū
um. Joh. xi. ⁊ Mat. xxvi. Secūda
fuit in vocibz clamatum. crucifi-
ge. crucifige. Luc. xxij. ⁊ Joh. xix
Tertia in anafixione manū ⁊
pedū Luc. xxij. Est itaqz sensus
istoz sb̄boz quantū ad triplices
effectū. Nā qz xps datus est li-
beraliter. ideo dicit̄ dona p̄saliter.
qz nō dat⁹ est vtilis. ideo d̄z mu-
nera. ⁊ qz dat⁹ est vt nos sacrifici-
ret m̄talit̄. ideo d̄z sacrificia illi-
bata. i. immac̄lata. Sed q̄re d̄z
p̄saliter dona munera ⁊c. ⁊ non
donū mun⁹ ⁊c. cū h̄ nō fuit p̄sa
sacrificia seu sacra sz vni tantū.
R̄s̄derit qz licet corp⁹ ⁊ sang-
uis xp̄i sint p̄p̄rie loquēdo cōpo-
sita distincta. tñ dicunt̄ vni in
integritate. sicut comestio in vna

partis misse

mensa quātumcūq; ferela sunt
diuersa aut por? diuersi. nihil o/
minus dicitur vna commestio:
et hoc vnitare integritatis . quia
aby et potus simul integrat refe/
ctionē. et habent vnu effectum et
nutritionez. Et isto modo istud
sacramentū dicit vnu. Quē ergo
dicuntur dona munera plnrali
ter refert ad illas substātiās pa/
nis et vini q; pla sunt pposita p
se et non dū sunt corp? et sanguis
xpi vnu. Unū ēz hoc. sup mat. q;
nis ibi sint pla matiatr. n̄ tñ for/
malr pp? vnā opationē quā in/
tendūt. s. refectio nē spūalem

Equitur

C in p̄mis q; tibi offeri
mus. vbi ponit opta

tio salutis eoz p q;by offert h sacri
ficiū. et cui. q; do p̄i. vñ dr in pri
mis. i. p̄ncipalr tibi. Secūdo q; of
fert. q; sacerdos ex pre totū ecclie
iō dr offerim? nō offero Et q; p; q;
malicia sacerdot; nō viciat ef/
fectio nē p̄secratiois. q; nō offert
ex bonitate vl malicia p̄pa: s; ex
officio qd gerit ex p̄sona ecclie.
Tercio p q; offert. Et p̄rio q; ge/
neralr p tota ecclia vñ dicit. p ro
ta ecclia catholica. i. vlt roto or
be terraz diffusa et fidei sacram
tis vnita. nō p synagoga iudeoz
rū abiecta et disp̄sa vbiq; p dia
bolū. Quarto ostendit qd perit.
vñ dr. quā. s. eccliam pacificare
dignez. vt. s. pacē habeat ab he
reticis et scismaticis. dignez etiaz

eam adunare. i. in vnitarez col/
ligere q; disp̄sa ē inter p̄fidos vel
paganos. Unū ēz hūil bel. mani
tū. orat h p̄s byr. p inuicē discor/
dātib; vt vntant i charitate Ad
dit aut vt custo dire dignez. s. a
vicijs et demonib;. et regere. s. in
p̄s p̄s Deū orat p p̄sonis sin
glarib;. et p̄rio p capitaneis eccle
sie. s. papa. q; verba addidit. Cle/
mēs. et postea pelagi? papa p̄fir
manit. vñ idē dr. Cōstat ab vni
uerso orbe sepat? esse q; ob quā
libet dissensionē inf sacra myste
ria aplia pōntific; fm p̄suetudi
nē memoriā nō frequētat. Deū
p ep̄o. p̄po. vñ dr. p antistite n̄ro
qd ep̄s celebrans obmittit cū sit
mer antistes. post h addit de se/
clan p̄ncipe. vñ dr. et p̄ncipe n̄ro
h em est p̄siliū aplij. ad Thij.
ca. vbi inq̄r. Obsecro p̄rio omni
um fieri obsecratioes. orōnes. po
stulatioes et gr̄ariatioes p oib;
hoib;. p regib; et p oib; q; in sub/
limitate sunt cōstituti. vt q̄etā et
trāquillā vitā agam? in oī pieta
te et castitate. Dz aut intētio cele
brat; fieri ad p̄sonā illi? ep̄i i cur
dyocesi celebrat. Rome tñ non
dr. p antistite n̄ro. q; ibi papa est
ep̄us. Similit. dicendū de p̄nci
pe illo in cuius regno vl ducatu
celebrat. deinde defecdit gr̄alite
orando p omnib; fidelib;. Unū
dicit. et p oib; orthodoxis. i. ver;
catholicis. nō scismaticis vl here
ticis. Unde orthodoxus dr ab
orthos ti. qd est rectum. et doxis

Expositio quarte

gloria vel doctrina. quasi recta gloria vel doctrina. Qui ergo recte glorificant deum: et rectam fidei doctrinam sequuntur orthodoxi vocantur: atque apostolice et catholice fidei. id est per apostolos fundate et predicant fidei cultoribus.

*Memento etiam
dñe famulorū?*

Memento

Memento etiam domine famulorum famularumque tuarum ubi iter descendet in speciem ad memoriam certarum personarum. Unde licet deus noscat omnia. nec opus est sibi demonstrare personam per quam orat presbiter. cum omnia nuda sint oculis eius. **Deb. iij. Sed tamen obliuisci dicitur illorum quibus gratiam suam non infundit. Sicut dicitur eorum recordari quibus gratiam suam et dona largitur. Et est modus vulgarium quo communitur dicitur tribulanti. deus oblitus est mei. Petit ergo hic duo. Primo explicare per quibusdam. secundo per omnibus circumstantibus. Unde dicit. Memento domine famulorum famularumque tuarum. non dicit seruos. quia seruus peccatum designat. **Jo. viij. Qui facit peccatum: seruus est peccati. Et tales quod diu sunt in peccatis obliuiscunt a deo. iuxta illud. Peccatores non exaudit deus. **Jo. ix. Sed famulus dicitur a favore. quia est in favore et gratia domini. ut sunt peccatores uersi et penitentes per peccatis. et tales deus nouit. unde petit presbiter recordari talium. Et sciendum quod sacerdos dicitur facere memoriam ordinare. ut scilicet******

*Quis sacerdos
debet hanc memoriam*

primo orat pro illis qui sunt maiori charitate diligendi. et quod ordinata charitas incipit a se. ideo primo facit memoriam superioribus: committendo tamen mente vel exprimendo ut deus sui miseretur. et dimittat peccata. et tribuat gratiam. Deum orat pro patre et matre parentibus et fratribus atque sororibus Tertio pro benefactoribus. Quarto pro inimicis et persecutoribus. Quinto pro infidelibus ut uertantur ad fidem. Et hoc quidam faciunt eis dispositionem in mente satis pulchram. faciunt talem memoriam ad similitudinem ordinis casuum. quorum primum est nominatum in quibus superioribus recordant. Secundus genitum. et fecit genitores. id est parentes. Tertius datum. et fecit datorem vel benefactorem. Quartus accusatum. et fecit accusatorem vel inimicum. Quintus uocatum. et fecit uocatum ad fidem. Sextus ablatum. et significat mortuos a nobis ablatos. Et de istis fit mentio in secunda memoria. Sed quare prius pro uiuis quam pro mortuis oramus. Respondetur quod uiui sunt in maiori periculo. quia possunt damnari. mortui autem pro quibus oratur sunt in purgatorio. de quibus non timetur. Et de ista memoria dicitur se cito expedire propter distractionem mentis et euagationem. Non sicut quidam faciunt dormitantes in tali memoria. ita quod quicquid pro peccatis recedunt a missa redio uicti. et hoc est secundum dolum. et prosequens fugiendum.

partis misse

Equitur

Et omnium circumstantium. i. audientium missam.

nam dignetur esse propitiatus: quos vides in te credere recte: et te deo/te diligere. Et hinc patet quod valde utile est interesse misse. quia per talibus specialiter oratur. Unde statutum est ut omnes fideles audiant missam divinis diebus et festiuis diebus. de pse. di. i. omnes fideles. et ca. missas. Et dicunt doctores hinc id esse preceptum ut ibidem patet. sequitur. per quod tibi offerimus vel quod tibi offerunt. id non solum illi dignetur misereri per quod hinc offerimus sacrificium laudis. sed etiam illis quod soli hoc offerunt. per se suisque omnibus videlicet sanguineis et affinitibus familiaribus et amicis. per redemptionem animarum suarum. quod non per temporali lucro: sed per spe salutis et incolumitatis sue. id est per salutem et incolumitatem suam speranda. Et quia bona hominis triplicia sunt. id est per eternam per orationem. id est per spe salutis. scilicet per corporalibus id est per incolumitatem. id est per salutem spiritualem. id est de se ad dicitur. per redemptionem animarum suarum. Sequitur. quod reddunt vota sua ergo deo vivo et vivo. Ubi dicunt illa que voluntarie permittunt. Dicunt autem vota nostra. quia fuerunt a nobis ex libertate arbitrii sine coactione. Dicunt etiam de quibus gratia est fuerunt. quia datur illi quod vouerit ut possint etiam ea perficere. Sed circa predicta quoniam que presbyter non oratur primo per se: sed per principalem oratur per papam et se obmittit.

rit. Ad quod dicendum quod ibi oratur ut persona publica. id est publicum bonum seu commune proficit proprio bono. hinc autem oratur ut persona singularis: in tractando memoriam singularium et personarum personarum. et ideo ponitur se omnibus.

Dimittit

enunciat. postquam posuit commemorationem illorum.

quod salute indiget. hinc ponit illos quod ad salutem adiuvant. ut sunt sancti. Et primo ponit eos in generalitate. Secundo in speciali. Dicitur. generaliter. communitates. Et hoc posuit Linus papa Communicantes. id est participantes cum sanctis in hoc quod deum videmus. licet differerent. quia nos per fidem. ipsi ad oculum. Tamen ex hoc idem obiectum habemus cum illis. videlicet deum. generaliter principalem cum eis: et memoria venerantes. id est venerant colimus. In primis gloriose virginis marie genitricis dei et domini nostri ihesu christi. sed et beatorum apostolorum ac martyrum tuorum petri et pauli ubi ponit. xij. apostolos. et xij. martyres. Confessores autem non ponit. Licet ratio est. quia tempore quod positus est canon non celebrabat memoria presbyterorum ita solentur. vel ideo ponunt martyres. quia imitati sunt christum in passione. et maximum honorem ostenderunt pro ipso morientes. quod non fecerunt presbiteros. hoc autem sacrificium est maximum amoris. Ponunt etiam aliquid martyres minus notabiles. quod actum est divina dispensatione. Nam ut dicitur. dum sancti presbiteri dilexerunt istos et alios scribere vellet. cras

¶

Communicantes et memoria venerantes

Expositio quarte

inuenerunt illos delectos aureis
lris scriptos. vñ bonū est etiā ali
qñ minus sc̄is reputatis reuere
tia ipendere: ⁊ eoz suffragia po
stulare. Quia s̄m Tho. q̄busdā
sc̄is datū est p̄ocari specialit̄
⁊ in specialibz negocijs. vt beato
Antonio 3̄ igne ⁊c. Preponit
aut̄ oibz sc̄is brā ygo maria. qz
ip̄a est salut̄ n̄re p̄cipua adiutrix
⁊ ip̄a in celo primū locum tenet
post dei filiū. deū ponunt apl̄i.
qz ip̄i tradiderūt nobis formā ⁊
ritū hui⁹ sacrificij. deū martyres
q̄ p̄ illo q̄ est in h̄ sacro se obrule
rūt hostia viuentē. Petim⁹ autē
h̄ eoz suffragiū: sc̄ates q̄ q̄dū
sum⁹ in hac vita: necesse habe
mas eoz suffragia postulare. cū
ip̄i x̄po sint in gl̄ia pp̄inq̄. vnde
p̄nt nob̄ impetrare gl̄iam. Post
elevationē v̄o petim⁹ eoz p̄sor
tiū. designātes p̄ h̄ q̄ post resur
rectionē iūgemur sc̄oz p̄sortio.
⁊ nō indigebim⁹ suffragio. Non
dirigim⁹ autē orōnes n̄ras ad
sc̄os: vt p̄ eos impleatur q̄ postula
mus: s̄ vt eoz p̄c̄o n̄re orōnes
fortiant̄ effectū. In q̄busdā libz
ponit̄ h̄ signū crucis cū d̄z. mu
niamur auxilio. s̄ nō h̄z funda
mentū. cū nō petimus h̄ muniri
signo crucis: s̄ p̄ocatio sc̄oz. u.
Quō aut̄ sc̄i vidēt orōnes no
stras. d̄ h̄ Berni. de parā. q̄ nō
cognoscūt eas cognitiōe natura
li v̄l beata. s̄ p̄tute reuelatiōis: p̄
quā cognoscūt orōnes n̄ras vo
cales s̄ue m̄tales. fit etiā addi

tio in quibusdāz festiuitatibz. qz
ibi petimus p̄rectionē diuinam
specialē. vt in natali. in epiphā
nia. in pasca. ascēsiōne ⁊ p̄tecol
ste. In quibz specialia dona cit̄
ca hos sacra recolunt̄ q̄ nob̄ da
ri tūc postulam⁹. In fine aut̄ hic
nō d̄z amē. qz angeli r̄ndēt amē.

Sinc igitur

h̄ oblationē h̄ addidit leo
papa anno d̄ni. cccal.
iij. vbi q̄si cōprehēdendo om̄ia
supradicta summarie ⁊ cludūur
Petit̄ ḡ q̄truoꝝ. P̄mo petit ac
ceptionē oblationis. vñ d̄z H̄c
igit̄ oblationē fuerunt̄ n̄re. Et v̄l
de q̄re hic presbyter specialit̄ ap
pellat se seruū. sup̄l̄ v̄o alios ap
pellat famulos. Rō qz q̄libet d̄z
se reputare petōꝝ ⁊ non alios
Dicit̄ aut̄ hec oblatio seruit⁹: qz
sum⁹ empr̄. ista oblatiōe. iuxta il
lud. Empr̄i estis p̄c̄o magno.
Sed ⁊ cuncte familie tue que ti
bi famulant̄ ⁊ seruiūt vt placat⁹
tus accipias. licet em̄ de⁹ sit scm̄
per placat⁹. i. misericors quantū
est in ipso sacrificio. n̄ sepe offen
ditur ex parte ministrōꝝ. quādo
sunt in p̄c̄o Seq̄l̄. diebq̄ n̄ros.
vbi petit̄ fed⁹ pac̄. vñ d̄z. Dies
qz n̄ros i tua pace disponas. ⁊ lo
quit̄ non solū de pace temporis
sed etiā p̄coris. que est cessatio
a peccatis. atqz ab eterna dam
nationē. Nos erip̄i. vbi petit̄ eua
sionē carcer̄. s̄. d̄nationē p̄petu
am. Et in electōꝝ. tyorū iubeas

partis missæ

grege numerari. ubi petra diu
erone cum electis. p. ihesum chri/
stum dñm nostrū. Et istam par/
ticulā sanctus Greg. cōposuit.
fit aut appositio istius particu/
le certis dieb. vt in resurrectionē
z pēte. Exq̄ em petim? remune/
rationē que fit per resurrectionē
xpi z spiritus acti missionē. ideo
tunc fit additio. fm alios etiam
in cena dñi. quia per illud sacri/
ficiū tūc institutū datur remune/
ratio. iuxta illud. Qui māducat
hunc panem zc. De ca aut verba
dicēs sacerdos se profunde in/
clinat. scans q̄ legalis sacerdos
summo conamine obumbrabat
ne videret. vel quia orauit ipus
profunde se inclinādo z humili/
ando ante horā passionis

tam fm Guil. manitū. Tu de
quesum? in oib. i. tota cogitatio
ne tota cognitio. tota mere. z to/
to intellectu. dignes? facere bñ di/
ctam. i. per quā hoies benedicā/
tur. Ascriptā. i. per quā homines
ascenduntur in celo. Ratam id ē
per quā de viscerib. xpi esse cen/
sentur. Rōnabile. i. per quā a be/
stiali sensu exuant. Acceptabile
vt q̄ nobis in ipsis displicemus
per hanc acceptabiles vnico fi/
lio eius simus. Ita exponit Au/
gustinus de conse. dil. ij. vtrum
sub figura. Sed Innocētius ex/
ponit referēdo ad ipm benedi/
ctā. i. immunē a peccato. ascrip/
tam. i. scripturis pnunciatā z fi/
guratam. Ratam. i. nō transito/
riā sicut verus lex. Rationabilē.
id est. q̄si non peculiarem. sicut
erat hostia legalis: que non mū/
dabat a peccato. acceptabile cō/
tra illam. de qua Isayas z Hier/
remias dicit. Obrulisti hostiam
nō acceptā. Communiter tamē
hoc refertur ad differētiā obla/
tionis iude. Illa em traditio fuit
maledicta. ideo ista sit bñ dicta.
Illa aut proscrip̄ta vt dicitur
de libro viuentium: ideo dignes/
ris facere ascriptā illā. Illa fuit ir/
rita. i. iniq̄ z detestabilis: ideo de
istā ratā. Itē illa fuit irrationabi/
lis. ideo de facultā rōnabilē. rōne
plenā: vt fiat rōnabile nre serui/
tutis obsequiū. Ille reddidit ma/
la p bonis propter qd reproba/
tus est. Itē de fac hāc accepta

Sequitur sed a pars canonis.

Nam ob

lationem zc. Nec est
secunda pars canonis

in q̄ ponitur sacrificij consecratio.
Et habet tria dicta. Primo nāq;
virtus psecrandi ponitur. Secū/
do ipa consecratio pficitur. ibi. q̄
pudie Tertio rei cōsecrate cōme/
moratio exprimit. ibi. vñ z memo/
res. Circa primū primo ponit sa/
crificij oblationē. Secūdo oblatio/
nis bñ dictionē. ibi. q̄ sum? bñ di/
ctam. Tertio sacrificij trāsubstā/
tiationē. ibi. vt nobis. Dicit ergo
quam oblationem. i. terrenā ma/
teriā ad corpus filij tui destina/
tū q

Expositio quarte

bilē p quā tibi nos reddas acce/
ptos. fuit autē h̄ q̄nq; signa cru/
cis. tres cōmunes sup panē ⁊ ca/
licē simul. q̄tra autē sup panē ⁊
q̄tra sup calicē p se. Et fecit q̄nq;
loca vulnez eius. Vel s; Inno.
tres fecit. xx. denarios p quib;
vēditus est xp̄us. Due autē vēdi/
tionē ⁊ emptionē siue vendito/
rem ⁊ venditū. Vel s; Bern.
de parā. ⁊ s; Bui. manitineſ.
fecit tria q̄ xp̄s fecit circa hoc sa/
c̄m. Nā accepit b̄ndictū. ⁊ dedit
ecce tria. Et sp̄aliter fit crux sup
oblatā ⁊ vna sup calicē. q; dixit.
Hoc est em̄ corpus meū. ⁊ t̄ez;
bibite ex hoc oēs. Et seq̄t. vt nob
corp⁹ ⁊ sanguis fiat dilectissimi
filij tui d̄ni nr̄i iesu xp̄i. Ubi pe/
tit transsubstantiatiōē panis in
corpus xp̄i per hoc v̄bum cū di/
cit. fiat. Illud em̄ est verbū crea/
tionis siue creatoris. Ben. i. vbi
dicit. fiat lux. ⁊ sequitur. Et factū
est ira. Et non dicit sacerdos: vt
faciā corpus xp̄i. q; non est nisi
minister huius p̄uersitōis. Ideo
non in p̄pria p̄sona sed in p̄sona
xp̄i dicit. fiat. Dicit autē dilectissi/
mi filij tui. q; nullus potest esse
dilectus deo q̄ntumcūq; sanct⁹
sicut xp̄us: rōne cuius dilectiōis
propter ipsum totius mūdi pec/
cāta indulſit. fuit autē due cru/
ces. vna sup panem. alia sup ca/
licem: ad significādum q; hoc sa/
cramētum valet ad salutem cor/
poris ⁊ anime.

Equitur

qui p̄t̄e. Hec ver/
ba addidit Alexan/
prim⁹ anno d̄ni. cxxij. Et h̄ p̄fici/
tur p̄secratio. Circa qd̄ p̄mo re/
p̄ntat qd̄ xp̄s in cena fecit. Und̄
d̄t. Qui pridie. i. vna die anteq;
passus est. Vel vna die p̄cedere
añ passionē. accepit panē. Et in
hoc loco terſis digi⁹ sup corpa/
le: accepit sacerdos hostiā tenerē
ter. Et dz eā tenere submissē: nō
oñdendo p̄plo vel ministro: ne
videat aliq̄ modo añ p̄secratio/
nē. Un̄ dicit. accepit panē i san/
ctas ac venerabiles man⁹ suas:
⁊ eleuat⁹ in celū ocul⁹ ad te deuz
patrē suū oipotentē Et h̄ eleuat
sacerdos oculos supra celū. in q̄
xp̄s fecatur. quia ocl⁹ m̄ris de/
bemus eleuare i celū vñ veniat
auxiliū nobis. vt d̄i p̄s. Quia
om̄e bonū desursum descendit.
Sequit. Gr̄as agēs. nō p se s;
pro nr̄a redēptione. b̄ndicit. ⁊ fit
ibi crux sup hostiā. q̄ fecit q; xp̄s
passus est in natura humana. s.
in corpore ⁊ aīa. q; dixit. Inſtis
est aīa mea vsq; ad mortē. Et iō
p se b̄ndicit hostiā. ⁊ p se calix Et
non intelligas q; xp̄s b̄ndicit. i.
crucē fecit sup panē. cū virt⁹ cru/
cis nulla fuit añ passionē ei⁹: sed
b̄ndicit. i. v̄ba p̄secrationis. s. illa
hoc est em̄ corpus meū. sup pa/
nem prulit. tunc virtute verborū
facta est statū b̄ndicta trāsubsta/
tatio panis in corp⁹ xp̄i. vñ ex

partis misse

62

pone. bñ dixit. i. vim bñ dictionis
p̄bis p̄ ip̄um plat̄ dedit. vt trās/
substatiaret panis in corp⁹ xp̄i
vez. Sequit̄. ac fregit deditq;
discipulis suis dī. Accipite ⁊ co/
medite. Ubi sciendū q̄ licet h̄
dicat q̄ ip̄s p̄us fregit ⁊ tūc p̄se/
crauit. Tñ ita nō intelligēdum
est q̄ ip̄us p̄⁹ fregisset ⁊ tūc bñ/
dixisset. s; q̄ ip̄s post bñ dictionē
⁊ p̄uersionē fregit. Uñ sic p̄strue
literā. Accipit panē ⁊ bñ dixit. s.
dicēs. h̄ est em̄ corp⁹ meū. ⁊ tūc
fregit. deditq; discipul̄ suis dī.
accipite ⁊ comedite. hoc est enim
corpus meū. Prius ḡ p̄tulit illa
p̄ba. vt eis vim p̄ficiendū tribue/
ret. dein ea p̄tulit. vt ap̄los for/
mam p̄ficiendū doceret. Ita dicit
Gul̄. Cōmuniter tñ dī. q̄ semel
p̄tulit ip̄us illa p̄ba. tūc. s. qñ vo/
luit dare ap̄lis. Uñ dādo eis tūc
bñ dixit p̄ illa p̄ba iā dicta. s. hoc
est em̄ corpus meū. Ita dī. Hor.
sup̄ Math̄. Et ita p̄ illa p̄ba se/
mel plāta sūt p̄fecit. ⁊ formā p̄fi/
ciendū dedit vt dī. Bern̄. d̄ parā.
Uñ sensus est. bñ dixit fregit de/
ditq; discipulis suis. ⁊ tūc dixit.
Hoc est corpus meum. Et
iste est verus intellectus

Hoc est enī

h corpus meū. Ista est
forma p̄secratiois ve/
nerabil̄ sacri eucharistie. quā di/
cens sacerdos habeat int̄ctionē
verā p̄secratiois corp⁹ xp̄i. Nō ob/
mittat aut̄ illā p̄uentionē em̄. qz

licet non sit de substantia sacri. ē
tñ de essentia precepti. vñ graui/
ter peccaret obmittēs eā. Aliqui
p̄o dicēs ista p̄ba tenēt hostiā
in manibus. ita q̄ possit videri a
circūstātib; quod est graue peri/
culum. qz tūc potest adorari p̄
simplices an̄ p̄secrationē. quod
erit graue pctm̄ idolatrie. Et idō
teneat eā valde depresso in alta
ri ne videat. fit aut̄ eleuatio ho/
stie sacratissimi corporis xp̄i. vt
ostēdiat oib; oblata esse ad salu/
tem. iuxta illud Ego si exaltatus
fuero a terra ⁊c. Sedo vt extūc
p̄plus cognoscat esse p̄tate sa/
cramētū q̄ nō p̄⁹ facta est s; mo/
do. vt iā sciat veracit̄ adorare de/
um p̄ntēz. Expositio aut̄ istius
forme p̄boz req̄rat sup̄ i tracta/
tu de sacris circa sacm̄ euchar/
stie. vbi sufficiēter expedita est.
Sequit̄. sūt ⁊c. vbi ponit for/
ma p̄secratiois sanguis xp̄i. Ubi
sciendū q̄ sacerdos volēs p̄ferre
ista p̄ba. dz ip̄z calicē accipe am/
bāby manib; ⁊ cū dī. Bñ dixit.
dz facere crucē sup̄ calicē. tenēdo
calicē in manu sinistra: ne tactu
vel impetu cadat. Crux sup̄ cali/
cem fecit passionē xp̄i in aia. vt
dictū est. ⁊ etiā nr̄am salutem in
aia. ⁊ facta cruce dz tenere calicē
sicut prius. Et hoc facit p̄ferre p̄
ba p̄secratiois hñdo int̄ctionem
p̄secratiois sanguinez xp̄i. Et si p̄
habere actualē ē t̄aro meli⁹. Dz
aut̄ p̄ferre p̄ba ista sine aspira/
tione magna. nō sicut qdā fatu

N iij.

Expositio quarte

faciūt. faciētes anhelitū magnū ac pessimū in hostiā vl' calicem. ita q' astantes scādalizant. Un' dicit. Similiter postq' cenatū ē accipiēs hūc pclarū calicē. Et ponit h' p'ncipē p' p'tento .i. vinū cū aq' mixtū in calice ad trāsubstātiandū in sanguinē suum. Dicit etiā hūc calicē. quidem est nūc q' fuit tūc i' specie similis. q'ntū ad materiā calicē. q'ntū vō ad p'tentū xpi sanguinē idē est i' numero nūc q' fuit tūc. addit ar' p'clarū. q'z istud sacrificiū in' oīa ē p'clarissimū. Un' ps. Calix me' inebriās q'z p'clar' est. Sequit' in sc'tās accipiat sacerdos calicē in man'. sequit'. Item tibi grās agēs. q'd referas ad illud q'd dictū est simili modo. et facit sicut pri' agendo grās deo patri. Sequit'. h' dicit deditq'z discipul' suis dicens. Accipite et bibite ex hoc oēs rē.

hic est enim calix sanguinis mei

It est enim

caus sanguis mei no-
ui et eterni testamēti
mysteriū fidei. q' p' vob' et p' multis effundet in remissione peccatorū. Doctorū est de forma p'secrationis sanguis. et exponit. hic est calix sanguinis mei. i. hic ē sanguis meus in calice p'ctus. noui. i. vltimi. et eterni. i. p'petui testamēti. mysteriū fidei. i. habens secretaz et absconditam intelligentiam: tenendam p' fidē. q'z aliud videt et aliud sub vltis speciebus sumi-

ter esse credit. qui pro vobis et p' multis effundetur in remissione peccatorū. Dicit notant p' multis et non dicit pro oībo. q'z licet pro oībo effusus est quantū ad sufficiētiam ita q' sufficiens est saluare oēs non tū quantū ad efficaciaz q'z non oēs efficiunt saluari p' ipsum. dicit autem pro vobis quia si diceret iudeis. quia apostoli iudei erant. et p' multis scz. genti' libo. in remissione peccatorū. id ē p'pter remissionē peccatorū. Dis dicitis eleuat sacerdos calicēz vt ppl's adoret. sciens tā ibi veracit' esse sanguinem xpi. Aliq' aut' eleuant tecrū calicē. aliq' discooperunt. sed non est vis. Nam cooperatus designat occultum et difficile mysterium sacramenti huius. discooperatus autem significat separationem sanguinis xpi a suo corpore rēpore passio- nis. Et ob hanc etiā causam separatiō p'secrat' corp' xpi et sanguis vt p'catio exprimat'ur. vt dicit Gorrā sup' Mattheū. xvi. c. Nec quotiescūq' feceritis in mei memoriā faciet' hec clausula q'z tā p'secratiois corporis q'z et sanguinis respicit complementū. ad op'ost vtrūq' est dicenda. Hāc dū etiā q' r'pe eleuatiōis d'z fieri a p'plo deuota inclinatio. vt dicit in ca. sane. de cele. mil. et p'nt dicit hec s'ba a p'plo. vt d' r' glo. ibidē. Salueluxmūdi. s'bu pris hostia vera. viua caro. veritas integra. verus homo. P'nt etiā di-

63
partis misse

ciasta. Trāsubstantiant res iste
in corpus ⁊ sanguinē tuuz dñe:
ad honore ⁊ laudē nois tui. ad
remissionē peccōz: ⁊ ad salutem
amāz nrarū. Por etiā dicit tunc
p̄ nolter ⁊c. Unde ⁊ memores
dñe nos fui tui. vbi ponit cōse/
crate rei ⁊ memoratio. qz enī x̄ps
dicit. Hoc facite i meā cōmemo/
rationē. Ideo ⁊ p̄lbyē d̄r. Unde
⁊ memores nos fui tui. Hoc di/
cūt ministri cā hūilitatē vocātes
se seruos. Sed ⁊ hec plebs tua
sc̄rā. i. p̄ bap̄tismū sc̄rificata. cui
de ip̄s filij tui dñi dei nr̄i. tā bea/
te passiōis. Et h̄ sacerdos manū
extēdit ad modū crucis: vt p̄ illā
extēsiōne manū suaz: extēsiō/
ne manū x̄pi representet in cruce
Lorra qd̄ r̄ū faciūt illi q̄ vix ma/
nus mouēt: verecū dātes manū
extēdere i hoc loco. S̄z tu miser/
sicut ⁊ ego. vt qd̄ verer̄ r̄ān̄ dñi
⁊ dei tui representare figurā ⁊ dis/
positionē q̄ te redemur: ⁊ nō ve/
reris circa illicitas choreas. ⁊ for/
san amplex̄ m̄licez extēdere ma/
nus pedes: brachia atqz rotum
corpus: ⁊ representare diaboli fi/
gurā. Sequit̄. nec nō ab inferis
resurrectōnis. vbi sacerdos s̄hit
ad se brachia. ⁊ significat ab in/
feris resurrectionē. Sequit̄. s̄z ⁊
in celos gl̄iose ascēsiōnis. vbi sa/
cerdos erigit altius manus vsqz
ad humeros. i. signū q̄ x̄pus ele/
uatis manibz ferebat in celū. Et
ab h̄ loco stringunt̄ digiti. s. pol/
lices ⁊ indices vtriusqz manū.

nec disungunt̄ nisi qm̄ op̄ est
rāgere sac̄m. qd̄ sit ob reuerētiā
sac̄r̄: ne digiti aliqd̄ tangāt post
cōtactū corpis x̄pi: ne etiā cis
caute aliqd̄ cohereat qd̄ p̄ disti/
ctionē de p̄ dat. qd̄ esset magnū
pecc̄m. ideo sit sacerdos in h̄ mul/
tū cantus. Sequit̄. Offerimus
p̄ dare maiestati tue. i. p̄e om̄ibz
alijs dare. qz lz corpa sc̄rōz erūt
clara: t̄j deus p̄clarior est in sua
maiestate: q̄a ē speculū sine ma/
cula. Sequit̄. de tuis donis: qd̄
dicit rōne sp̄ū alij: ac datis rōne
sp̄aliū in p̄senti. Et qd̄ offerim̄
subdit. hostiā purā: qz ip̄s cōce/
ptus est sine originali pecc̄o d̄ vir/
gine. sanctā: sine mortali. imacu/
latā: sine veniali. panē sanctū: vi/
te eterne. panē viatoribz p̄sentē
vite p̄ vita eterna cōsequenda p̄
paratuz: ⁊ calicē salutis p̄petue.
q̄a ip̄e est reficiēs ⁊ inebrians in
patna: s̄m B̄em̄. de parātinis.
fiunt aut̄ hic quinqz cruces: ad
designandū q̄ ip̄s in q̄nqz sen/
sibus patiebat. v̄ etiā plagas ⁊
vulnera. duas manū: ⁊ duas
pedū. ⁊ vnam lateris: s̄m B̄ul.
manitē. facit aut̄ tres cōmu/
nes sup̄ vtrūqz. s. corpus ⁊ san/
guinē. ⁊ duas p̄ se: quilibet sin/
gulariter. Sed̄m aut̄ B̄em̄. de
parātinis signat̄ q̄nqz effusiōes
sanguinis x̄pi. s. in cruciatiōne. i.
sudore. in flagellatiōe. in crucifi/
xiōne. ⁊ in lateris ap̄tione.

Sequitur tertia pars ca/
nonis.

Expositio quarte

Supra que

ppicio ac sereno vultu;
zc. h. ponit tertia ps ca-
nonis: in q. ponit effectus sacri:
q. est res tm. Et sunt tres p. cule
Primo petit donoz acceptatio
Secdo diuine misericordie iploza
tio. ibi supplices. Tertio collatio
gl'ie. ibi memero dne. Dicit ergo
supplices te rogam. Ubi sacer-
dos cæcellat manus in modum
crucis eleuâdo eas: ita q. aliqua-
liter ad ministrū p. trahi pnt. z. e
sensus. Supplices te rogamus
vt sup ista dona ppicio ac fere-
no vultu respicere digner. p. p-
cio. i. accipiēdo ea rāq. nbi g. uire
placita. ac sereno. i. misericordie.
Juxta illud. Illuminet vultū su-
um sup nos zc. Respicere dig-
ner. i. accepta hre digner. Un-
equit. Et accepta hre sicut acce-
pra dignatus es hre miera pue-
ri tui in isti abel. De isto abel ha-
bet historia Gen. iij. vbi dr. Re-
spexit dñs ad abel z ad munera
eius. z ita fuerunt deo accepta.
Seqt. z sacrificiū p. iarche nri
abrae q. filiū suū voluit imolare.
Gen. xxi. qd reputatū ēci ad iu-
sticiā. Sequit. Et qd tibi obru-
lit sacerdos tu? sumus melchise-
dech. De isto dr Bem. d. parāti-
nis q. fuit p. mogentis Noe: q.
vixit t. p. bus abrae. z isti obrulit
panem z vinū in sacrificiū: gras-
sages deo p. victoria abrae p. cel-
sā sup q. nq. regib. p. que oia de

signat istius sacri grata deo ac-
ceptabilitas. Nā sicut abel ob-
tulit grata p. mogenta: sic xpus
oblar. est p. mogentis i. malis
fratrib. Et sicut abraā vnicū
obtulit filiū. sic xpus vnic. dei pa-
tris oblarus ē. Et sicut melchise-
dech obrulit panem z vinū. sic
xpus in pane z vino sacm hoc i-
stituit. de q. dr. Tu es sacerdos i-
eternū fm ordinē melchisedech
Vocat aut abel puer nō a pue-
ritia: q. fuit vir. xx. annorū. sed a
puritate innocentie. Abraā aut
di. p. iarcha. i. pat. fidei catholi-
ce. q. a p. m. in deū credidit. z p. v-
mus incarnationez p. cognouit.
Jo. viij. Uidit z gauisus ē San-
ctū sacrificiū immaculatā hosti-
am. Hoc addidit Leo papa.

Supplices

Die petit diuine grē i-
fusio. Un dicit. Sup-
plices. i. humiles. te rogam. oī-
potens deus. vbi sacerdos hu-
milis inclinat: cæcellatis manib.
positis sup altare. q. cæcellatio si-
cut z p. ma. fcat q. p. cruce z pas-
sionē petit offerri ista. Sinistra
autē supponit. p. quā significat
passio xpi. Sz dextra supponit
p. quā resurrectio xpi d. sigt. Se-
quit. Jube hec p. ferri p. manus
sancti āgeli tui. qd expōit Tho.
i. iij. sen. di. xij. nō q. angel. ista
cōsecret cū prātē nō habeat. sed
ōsonē sacerdotis z ppli deo p. sen-
tat. sz illd Apo. viij. Ascēdit su-

Supra que
ppicio ac sereno

partis misse

mus aromatū in p̄spectū dñi. i. vota vel supplicationes fidelū de manu angeli. q̄ sunt orōnes sanctorū. Exponitur ergo. Jube hec vota vel supplicationes fidelū p̄ferri p̄ manū. i. p̄ ministeria angelorū in sublimē altare. i. in ecclesiam triūphantē vel in plenā participationē deitatis. qd̄ ē sublimē altare. Unde sequitur. in conspectu dīvine maiestatis tue. Ut iube p̄ferri hec. i. ecclesia militātem in sublimē altare. i. in triūphantē: et hoc fac p̄ manus angeli. i. filij tui. Sequitur. Et presta vt quorūq̄. s. fideles ex hac altaris participationē r̄c. Et h̄ primo sacerdos disingit manū: et osculatur altare in dextera parte. p̄ quod representat osculū iude qd̄ dedit x̄po cū surrexit ab orōne. et fit hoc in detestationē ipsius iude. Sequitur sacrosctm̄ filij tui cor: p̄ et hic facit crucē sup̄ hostiā. Sequitur. et sanguine. et h̄ facit aliā crucē sup̄ calicē. Sequitur. sumpserimus om̄i b̄ndictionē celesti et gr̄a repleamur. hic signat se ante faciē. Crux super hostiā designat vincula q̄b̄ alligatū fuit corpus x̄pi. Crux super calicē designat flagellū quo eductus est sanguis de corpore. Crux super faciē designat spura in faciē x̄pi. vel designant iste cruce q̄ x̄ps ter oravit vel etiā q̄ tria v̄ba dixit in cruce primū. pat̄ dimitte ill. sc̄dm̄. in manus tuas. tertiū. vt qd̄ dederis liquisti me.

Emento

m etiam dñe famulorū famularūq̄ tuarum

vbi petitur collatio gl̄ie. et primo mortuis. postea viuis. Unde dicit. memero dñe famulorū famularūq̄ tuarū. **U**bi sciendū q̄ liz quidam mortui sunt in celo. quidam in inferno. et quidā in purgatorio. t̄m q̄ nobis nō p̄stat de lingul' in specialī. ideo q̄si estimātes eos esse ī purgatorio oram̄ pro omnib̄. ideo dicimus. **M**emero dñe r̄c. q̄ nos p̄cesserūt cū signo fidei. i. ostēderūt aliquod signū fidei. puta habuerūt p̄titionē vel deuotionē decedētes. **N**am d̄ talibus adhuc est spes et dormiūt in somno pacis. i. sine peccō mortali. s̄z Bern̄ de parāran. **E**t d̄z hic fieri memoria eodem modo sicut supra. **P**rimo p̄ illis p̄ quib̄ special' missa legitur: vel q̄ in speciali memoria sunt tibi cōmendati. **S**c̄do pro parētib̄ mortuis. **T**ertio p̄ b̄n̄factorib̄. **Q**uarto p̄ oib̄ fidelibus defunctis. **N**ō autē p̄ inimicis s̄m̄ quosdā. **E**t hoc dico de illis de quib̄ certū est q̄ nō recōciliati decesserūt. **Q**uia p̄ illis nō ḡn̄ aliter nisi sub p̄ditiōe in quantum sunt susceptibiles suffragij. **S**equitur sc̄da memoria. **I**ps̄is et oib̄ in x̄po requiescētib̄. i. ī fide x̄pi d̄scētib̄. locū refrigerij lux̄is et pacis vt indulgeas d̄p̄ca

*oratio oratio
sue familie*

D

Expositio quarte

mur. Et nō est opus dicere ipis
dñe. qz pmitit hys. memēro do
mie. Un illd qd seqt. s. indulge
as refert ad illud dñe. alit vñ
illoz supflueret. Et dr: locū refri
gerij. Un regnū celoz dr loc⁹ re
frigerij respectu purgatorij q est
loc⁹ ardoris maximi z caloriz. qz
fm Aug. ubi ē pena maior qz aliq
q pt excogitari i mūdo. Dicit etiā
locū lucis. qz purgatorij est loc⁹
obscuritatis. Dicit etiā locū pacis.
qz purgatorij est loc⁹ in qerudi
nis. qz nūqz aie habēt pacez nec
quietē. nō sicut qdā fingūt. di
cētes eos feria scō a qescere. aliq
fo dñico die. q oia sunt friuola
acutana z sacri scripturis s. rta.
Sequit. Nob qz pcoribz. vbi
petit glie collationē viuis. Prio
em petit collationē eius dē glie.
Secdo glorie societate cū sanctis
aplis. Tertio ponit mediatorē p
que h̄ exeq postlat. dicēs. p do
minū zc. Circa pmiū nota q sac
dos dicēs ista s. vba eleuata modi
cū vocetū dicit peccatū suū. p qd inf
rūptū silentiū. fecās p hoc pfectio
nem z pccationē latronis penitē
tis in cruce. q̄ ierēpās aliū dixit.
Nos q̄dez. s. tanqz pccōres dīg
facti recipim⁹. Un sacerdos die
nob qz pcoribz famul' tuis de
multitudine misationū tuaz spe
rantibz. s. sicut ille latro sperauit
Percussio autē peccatoris fcat illā
tusionē peccatoris illoz q̄ aderant
ad spectaculū passionis xpi z p
cunētes peccora reuertebant in

hierim. Exaltatio fo crucis fcat
clamo: ē ceterionis dicēs. Vere
filius dī erat iste. Seqt. Partē
aliquā z societate dōnare digne
tis. Licet m̄ dōs sit simplex nō ha
bes pres. m̄ dr pte aliqz ppter h̄:
qz qlibet s. meritiū hebit dīuine
faciei visione. ita q vñ alio pfe
crus videbit deū. vñ qz scī vide
būt deū totū. nō m̄ total' r. nō
fm oēs modos qbz est visibilis.
qz est infini⁹. z cū cōprehēdi nō
possit. q̄ qsi parte dabit nob. To
tal' aut nō est cōprehēbil' de
nisi filio suo q̄ ē i sinu suo. vr dr
Joh. j. Sequit. cū Johāne. fm
Bern. de par. i. Johē baptista.
Et pferē stephano. n̄ mir. qz z
aplis pferē. Adūgūt stephano.
qz isti duo erāt pmiū martyres nō
in testamen. Inno. m̄ dr q h̄ re
petit Johē ena. ppter pūlegiū
p̄ginitat. qz v̄gines sequunt ag
nū quocūqz iuit. Un vō plecta
tione ponit ppter pūlegiū apo
stolar. Sed credit Bern. q̄ me
lius intellegat de baptista q̄ ppter
excellētia singularis scitatis nō
d̄z excludi a canone. Postea po
nunt duo apli. s. martha z bar
naba. q̄ ideo post plectationē
z non ante ponunt. qz isti post
ascensionem dñi fuerūt electi.
Deinde ponitur. Ignatio. de q̄
legitur q̄ cū esset deuotus xpo z
beate virginis post eius mortem
in iēcūm est hoc nomē iesus au
reis litteris scriptū in suo corde
in omnibz partibz. Ponunt aut

65
p artis misse

quinq; martyres post mortem
xpi propter quinq; vulnera xpi.
Item propter septem dona spūs
sancti ponunt septem virgines
ibidem que sequunt. **Sequit.**
Non estimatoz meriti. qz non se
cundū exigentiam meritoz retri
buis. s; magis premiā do qz qsq;
meruit. Dem̄ cludit p xpm do.
no. Et nō dr amē. qz s; m̄ docto
res illō m̄dent angeli. qz fit cōti
nuatio ad pcedēna. vnde statim
sequit. in cui? p̄tute hoc petim?
cum dī. p̄ quē. s. xpm hoc sacm̄
h; originem q̄ ad pla. Et p̄mo q̄
ad eē nature. vñ dī. creas **Secu**
do q̄ ad eē sacri. vñ dī. sc̄rificas.
Tertio q̄ ad esse p̄tut. vñ dī. sc̄rificas.
Quarto q̄ ad effectū
grē q̄ est vita aie. vñ dī. b̄ndicis
Quinto quo ad augmentū grē
eiusdem. et quantū ad opatio
nem et vsum. vñ dī. et p̄stas no
bis. Est ergo sensus. per quem. s.
xpm tu deus pater omnia bona
creas condendo naturaz. v̄nifv
cas p̄substātiādo naturā. bene
dicis accumulādo grām. et p̄re
stas quantū ad vsum. **Dia** em̄
creata sunt per xpm. **Joh. i.** **Dia**
sanctificatur. qz a plenitū die ei?
accipiūt vniuersi. **Dia** v̄nūt. qz
ipe est vita **Joh. xiiij.** **Dia** b̄ndi
cunt qz ipse est b̄ndict? fructus
v̄nūs **Luc. j.** Et aliq; dicunt. per
quē hec om̄ia dñe semper bona
creas. Et est sensus. hec om̄ia. s.
panem et vinū et aquā creas s; m̄
causas p̄mordiales tē. sanctifi

cas secundū causas sacramēta
les. v̄nifcas vt transferatur in
corpus xpi et eius sanguinem.
Et ideo benedicis vt nos per ip
sa benedicamur. **Secundum**
alios hoc pronomē hec nō po
nitur ibi. in quo sequenda est cō
suetudo ecclesie. **Sequitur.** et p̄
stas nobis. vbi sacerdos remo
uet corporale de calice. ad deno
tandum q̄ ch̄stus emisit spiri
tum. et velum templi scissum est
et aperta sunt nobis abscondita
in lege mysteria. **Accepta** quoq;
hostia dr. et prestas nob p ipm. s.
tanq; mediatoroz. et h; facit vñā
cruce per totū os calicis. pcedēdo
vltra calicē. **Un̄ dr.** Et cū ipō. Et
h; facit minore cruce. s. a labio ca
licis ad aliud. **Post hoc** dicit Et
in ipō. et hic facit adhuc minorez
cruce. s. in calice. **Tandē** subdit.
est tibi deo p̄i oipotent. vbi ite
rū facit magnā cruce sup primū
labiū calicis. accipiēdo ab extremo
calicis labio dñs sc̄ipm. Dem̄ s; b̄
infert. in v̄nitate spūs sc̄i ois ho
noz et gl̄ia. et h; facit parū crucez
in pedē calicis. **Est at** sensus ver
boz. p ipm tanq; mediatoroz. cū
ipō tanq; cū eq̄li. et in ipō tanq;
in p̄substātiāli. **Vel** h; signantur
tres p̄sone sc̄e trinitat; vñ p̄i attri
buit auctoritas. vñ dr p ipm. filio
equalitas. idō dr cū ipō. spiritū
sc̄o cōmunitas. ideo dr in ipō
Signa ipō crucez tria p̄s sc̄a p
illa p̄ba. sc̄rificas tē q̄ sūt coop
ro calice signant tres crucifixo
D i

Expositio quinte

nes fm tho. Nā hora tertia cru-
cifix⁹ ē linguis iudeoz clamātiū
crucifige zc. Hora sexta manibz
gentiliū: vt dicit Ioh. Hora nona
emisit spm̄. Et qz post interual-
lū triū horaz ip̄s crucifix⁹ est ma-
nibz gentiliū. cū milites crucifige-
rēt ih̄m. iō itez sacerdos facit tres
cruces sup calicē discooprū sup
tribus verb. s. p̄ ip̄m: cū ip̄o: z in
ip̄o. designās illā crucifixionē q̄
facta est post tres horas interpo-
sitas int̄ tertiā z sextā. Quia h̄o
ibi fuit diuisio corporis z aie. iō
itez facit duas cruces vt dictū ē
Vel fm Sull. manitiū. tres cru-
ces. p̄ illa s̄ba p̄ ip̄sum zc. f̄cāt si-
dem Laturionis q̄ credidit vnū
deū i trinitate. Due h̄o alie f̄cāt
duo sacra q̄ fluxerūt de latere ip̄i.
videlicet aq̄ regn̄arōis baptisimī
z sanguis redēptionis gn̄is hu-
mani. Vel signāt q̄nqz cruciat⁹
ip̄i. añ moztēs tres. s. alapas: spu-
ta z flagella. i. moztē crucifixionē:
z post moztē lateris ap̄tionē. q̄tra
vero s̄ḡt aie a corp̄e sepationem
q̄nta descēsum i limbū. Seq̄t. p̄
oia se. sedoz. q̄d dz dicit alta vo-
ce. Sed anteqz h̄ dicit ponat re-
uerēter hostia añ calicē in suo lo-
co. Et tūc statim dz coop̄iri calix.
q̄ facto dz. p̄ oia se. sed. Et hoc al-
ta voce. ad designandū qz ip̄us
clamās alta voce emisit spiritū
Et m̄ det amē ad f̄candū clamo-
rē muliez lamētantiū dñm. vñ
z tūc chor⁹ lamētabit m̄ det.

Quinta ps p̄ncipal̄ misse.

Remus p̄

o cepris salutaribus. zc.
Hic ponit sacri p̄cep-
tionē. Circa quā p̄mittunt m̄ te
p̄paratiōes. s. tā gn̄ales. vt sunt
p̄ n̄r zc qz sp̄cales. vt alie oioes
Dicit ḡ Remus p̄cep̄tis saluta-
ribz moniti. Circa qd̄ sciendum
qz hecorō prius non dicebatur
missa. sed Gregor⁹ fecit eā dicit.
qz non fuit dignū eā obmittere
in hoc officio cū sit n̄r saluatoris
Bret̄ aut̄ nō p̄ sacerdotē s̄ per
se clamāt eā in missa. Apud nos
h̄o sacerdotes. z hoc cū magna
reuerētia. vñ q̄si nō p̄sumens su-
bito subrūpere in eā p̄mittit p̄sa-
tionē dices. Quem⁹ p̄cep̄tis salu-
taribz moniti. nō simpl̄. nō n̄ra
auctoritate vl̄ temeritate. s̄ p̄cep-
tis salutaribz mōiti p̄cep̄tis. s. dñi
z m̄gri n̄ri moniti: que sunt salu-
taria. i. ad salutē disponētia. for-
mati. i. instructi int̄ z exteri⁹. Et
d̄t formati. q̄ informatio fit solū
exteriorē doctrinā. Ad ostēden-
dendū aut̄ qz nos sum⁹ a d̄o for-
mati. i. instructi int̄. s. in int̄t̄ōe
z extra. i. in op̄atiōe. ideo d̄t. an-
dem⁹ dicere. q. d. exq̄ habem⁹ p̄-
ceptū z monitiōē de ista oziōne
dicēda. exq̄ illa oziō est p̄posita p̄
illū qz erare nō potest. ideo au de-
mus cū fiducia dicere. Dicit aut̄
alte. qz ip̄us palā p̄dicauit. Vel
fm Ioh. beletb. qz supra ē de
euāgelio qd̄ est p̄dicandū supra
tecta z etiā oī creature. Dicit etiā.